

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)


Географічний

(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК



“ 01 ” 09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Геоекологічні проблеми природокористування

(назва навчальної дисципліни)

обовязкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма ГЕОГРАФІЯ

(назва програми)

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти магістерський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Геоекологічні проблеми природокористування складена

(назва навчальної дисципліни)

відповідно до освітньо-професійної програми Географія, 014 Середня освіта (Географія), 01 Освіта/Педагогіка, 31 травня 2021 року протокол № 6

(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва; дата останнього затвердження або внесення змін)

Розробники: ас. Ходан Галиною Дмитрівною

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від "25" серпня 2021 року

Завідувач кафедри


(підпис)

Богдан РІДУШ
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол №1 від "26" серпня 2021 року

Голова методичної ради інституту / факультету


(підпис)

Микола ПАСІЧНИК
(прізвище та ініціали)

Погоджено з методичною радою інституту / факультету

(при умові, що читається дана дисципліна на іншому факультеті/інституті)

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ року

Голова методичної ради інституту / факультету


(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 2021 рік

© _____, 2021 рік

1. Мета навчальної дисципліни у результаті вивчення курсу „Геоecологічні проблеми природокористування” студент повинен освоїти наукові основи раціонального природокористування та суть геоекологічних проблем, які при цьому виникають, з’ясувати причини виникнення цих проблем та можливі шляхи їх розв’язання. Він повинен отримати чітке уявлення про зв’язок курсу з іншими дисциплінами учбового плану.

1.2. Результати навчання

Студенти повинні вивчити і знати:

- 1) види природних ресурсів, їх сучасний стан (в Україні зокрема), засоби їх збереження, відтворення й охорони;
- 2) сутність природоохоронних проблем (в т.ч. і в Україні), проблем збереження ландшафтного різноманіття зокрема;
- 3) заповідні території та об’єкти в Україні та світі;
- 4) особливості природних умов і ресурсів своєї місцевості.

Студенти повинні уміти аналізувати зміст географічної (картографічної зокрема) інформації стосовно оцінки природних умов та ресурсів, знати основи теорії ноосферного вчення.

Програмні результати навчання на основі ОПП «ГЕОГРАФІЯ»

ПРН 4 Формувати світогляд, розуміти принципи розвитку суспільства

ПРН 9 Показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природно-антропогенної системи.

ПРН 10 Застосовувати сучасні теоретичні основи географії та позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах

3.Опис навчальної дисципліни

3.1.Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна		11	3	90	28	14	-	-	48	-	залік
Заочна		11	3	90	8	4	-	-	78	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Геохронологія і стратиграфія, методи реконструкцій.													
Тема 1. Вступ Предмет дисципліни „Геоєкологічні проблеми природокористування”. Завдання дисципліни „Геоєкологічні проблеми природокористування”. Види природних ресурсів. Класифікація природних ресурсів за різними ознаками Будова географічної оболонки та основні джерела енергії оболонки	2	2						1					
Тема 2. Географічна екологія. Аспекти екології Геоєкологія як міждисциплінарна галузь знань - Географічні аспекти екології - Економічні аспекти екології - Соціальні аспекти екології	2					2		1					
Тема 3. Динаміка приросту населення Зростання використання природних ресурсів Взаємовідносини суспільства і природи	2	2							1				1
Тема 4. - Використання	2					2							

земельних ресурсів Геоекологічні проблеми землекористування Ерозія ґрунтів. Негативні наслідки використання земельних ресурсів													
Тема 5. Джерела забруднення ґрунтів Види забруднення ґрунтів Деградація ґрунтів Ерозія, засолення і заболочення земельних ресурсів	2	2						1					
- Тема 6. Ресурси надр Землі Види використання корисних копалин -Геоекологічні проблеми використання корисних копалин - Види та джерела забруднення	4	2				2		1	1				
Разом за змістовим модулем 1	14	8				6		4	2				
Змістовий модуль 2. Історія розвитку ГО та її компонентів.													
Тема 7. Геоекологічні проблеми при використанні паливно-енергетичних ресурсів Використання твердого палива Використання рідкого палива Використання природного газу	4	2				2		1					
Тема 8. Використання кліматичних ресурсів - Використання агрокліматичних ресурсів	2					2			1				
Тема 9. Використання рекреаційних ресурсів Характеристика природних ресурсів, які використовуються з рекреаційною метою Основні регіони зосередження рекреаційних ресурсів	2	2						1					
Тема 10. Використання водних ресурсів Водогосподарський кадастр Види забруднення водних ресурсів. Джерела забруднення	4	2				2		1	1				
Тема 11. Використання біологічних ресурсів Види біологічних ресурсів Геоекологічні проблеми використання біологічних ресурсів	4	2				2		1					

Охорона біологічних ресурсів												
Разом за змістовим модулем 2	16	8				8		4	2			
Усього годин	30	16				14		8	4			

3.3. Теми (ключові питання) семінарських занять

№	Назва теми
1	1. Будова географічної оболонки та основні джерела енергії оболонки.
2	2. Прикладна екологія
3	3. Взаємовідносини суспільства і природи.
4	4. Негативні наслідки використання земельних ресурсів
5	5. Ерозія, засолення і заболочення земельних ресурсів
6	6. Запаси мінеральних ресурсів Землі
7	7. Паливно-енергетичні ресурси Землі
8	8. Забруднення атмосферного повітря
9	9. Антропогенне навантаження на рекреаційні ресурси
10	10. Заходи по запобіганню забруднення водних ресурсів
11	11. Охорона біологічних ресурсів

3.4. Теми (ключові завдання) практичних занять

№	Назва теми
1	
2	
...	

3.5. Теми (ключові завдання) лабораторних занять

№	Назва теми
1	
2	
...	

3.6. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми/кількість балів
1	Шляхи оптимізації використання земельних ресурсів.
2	Проблеми використання ресурсів Світового океану.
3	Геоекологічні проблеми при використанні біологічних ресурсів
4	Геоекологічні проблеми використання мінеральних ресурсів
5	Паливно-енергетичні ресурси Землі
6	Альтернативні джерела енергетичних ресурсів
7	Кліматичні ресурси. Агро-кліматичні ресурси
8	Види та джерела забруднення атмосфери
9	Водні ресурси Землі. Територіальний розподіл водних ресурсів
10	Використання та охорона водних ресурсів
11	Біологічні ресурси Землі, їх використання та охорона

12	Антропогенне навантаження на біосферу
13	Природокористування, його трактування.
14	Земельні ресурси планети.
15	Управління природокористуванням.
16	Типи і види природокористування.
17	Форми використання земель.
18	Деградація ландшафтів при гірничих розробках.

3.7. Самостійна робота студента

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю
1.	Значення земельних ресурсів для суспільства.
2.	Зв'язок етапів розвитку цивілізацій з використанням корисних копалин.
3.	Значення ресурсів надр для розвитку народного господарства.
4.	Природокористування, його трактування.
5.	Земельні ресурси планети.
6.	Управління природокористуванням.
7.	Типи і види природокористування.
8.	Форми використання земель.
9.	Деградація ландшафтів при гірничих розробках.
10	Сутність геоекологічних проблем природокористування.
11	Кадастр земельних ресурсів.
12	Виникнення та розвиток еколого-географічної науки.
13	Еколого-географічні передумови сталого розвитку.
14	Демографічна ситуація на Землі, її розвиток та прогноз на майбутнє.
15	Земельні ресурси планети та екологічні проблеми їх використання.
16	Земельні ресурси України та екологічні проблеми їх використання.
17	Мінеральні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
18	Ресурси вугілля Землі та екологічні проблеми їх використання.
19	Запаси чорних металів та екологічні проблеми їх використання.

20	Запаси кольорових металів та екологічні проблеми їх використання.
21	Мінеральні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
22	Ресурси нафти Землі та екологічні проблеми їх використання.
23	Ресурси природного газу Землі та екологічні проблеми їх використання.
24	Альтернативні джерела енергії та екологічні проблеми їх використання
25	Гідроенергетичні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
26	ГЕС,ТЕС,ПЕС та інші технічні засоби використання енергії води
27	Рослинні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
28	Тваринні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
29	Водні ресурси, екологічні проблеми їх використання.
30	Водні ресурси України, екологічні проблеми їх використання.
31	Біологічні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
32	Кліматичні та рекреаційні ресурси та екологічні проблеми їх використання.
33	Паливно-енергетична проблема Землі та окремих регіонів.
34	Продовольча проблема населення Землі, окремих регіонів та держав.
35	Ресурсна проблема Землі та окремих держав.
36	Джерела та види забруднення водоймищ.
37	Джерела та види забруднення Світового океану.
38	Ріст вартості видобувної сировини з глибиною її видобутку.
39	Різноманітність корисних копалин.
40	Проблеми взаємодії суспільства і природи.
41	Природно-антропогенні і умовно-корінні ландшафти.
42	Паливно-енергетичні ресурси.
43	Методика економічної оцінки земельних ресурсів.
44	Агро-кліматичні ресурси.
45	Розподіл світового запасу вугілля на Землі.

46	Термічні ресурси.
47	Розподіл світового запасу природного газу на Землі.
48	Основні напрями раціонального використання корисних копалин та охорони природи.
49	Значення земельних ресурсів для суспільства.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота											Залік	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	30	100
5	5	5	5	5	10	10	5	5	5	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;

- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші івиди індивідуальних та групових завдань.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль роботи здійснюється у вигляді контрольних запитань, перевірки рефератів, виконання тестових завдань, письмового опитування.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Алексеенко А.А., Кейсевич А.Р. Последняя цивилизация.,К.,1997.
2. Васюта О.А., Васюта С.І., Філіпчук Г.Г. Екологія і політика. - Чернівці., Зелена Буковина.- 1998.-Т.1-2.
3. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста.- М.: Наука, 1998.
4. Географические аспекты перехода к устойчивому развитию стран ., Киев – Москва, 1999.
5. Кирилюк М.І. Еколого-географічні основи сталого розвитку. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Випуск 80. Географія .- 2000.
6. МилановаЕ.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. Учебник.,М.: ВШ, 1986.
7. Медина В.С. Охорона природи., Київ.: Вища школа, 1970.
8. Небел Б. Наука об окружающей среде.- М.: Изд.-во Мир.- Т.1,2, 1993.
9. Основы геоэкологии.//Под ред. В.Г. Морачевского .- СПб, 1994.
10. Петров К.М. Геоэкология. Основы природоиспользования.- СПб, 1994.
11. Подобедов Н.С. Природные ресурсы Земли и охрана окружающей среды.-М., 1985.
12. Проблеми сталого розвитку України.- Київ, 1998.
13. Сытник К.М. и др.. Словарь - справочник по экологии.- К.:Наукова думка, 1994.
14. Сталий розвиток суспільства. Тлумачний посібник.- Київ, 2001.
15. Топчиев А.Г. Геоэкология. – Одесса “Астропринт”, 1996.
16. Веснин В.В. Популярная экономика природопользования М.Наука 1991
17. Голуб А.А., Струкова Е.Б. Экономика природопользования М.: Ассистент Пресс 1995
18. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології К.:”Вища школа” 2001
19. Миланова Е.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. М.1986
20. Небел Б. Наука об окружающей среде М.: Мир Т.1.2. 1995
21. Топчиев А.Г. Геоэкология. - Одесса. 1996
22. Швиденко А.Й. та інші Екологічні основи природокористування. - Чернівці 1999.

7.2. Допоміжна

8. Інформаційні ресурси